

Bài 13 : ĐỊA HÌNH BỀ MẶT TRÁI ĐẤT

Trên bề mặt Trái Đất có nhiều dạng địa hình khác nhau. Một trong các dạng địa hình rất phổ biến là núi. Núi cũng có nhiều loại. Người ta phân biệt : núi cao, núi thấp ; núi trẻ, núi già ; núi đá vôi...

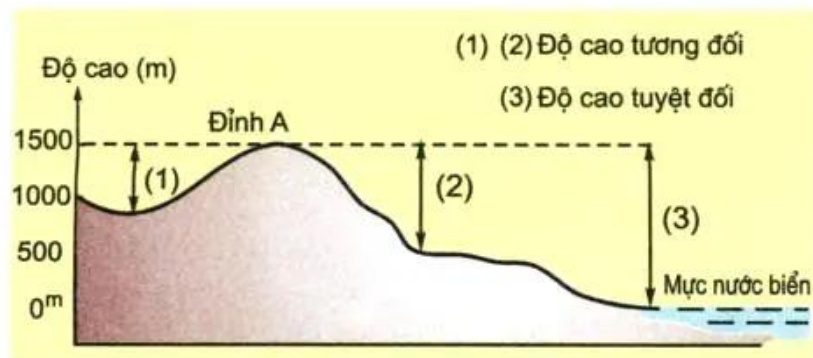
1. NÚI VÀ ĐỘ CAO CỦA NÚI

Núi là một dạng địa hình nhô cao rõ rệt trên mặt đất. Độ cao của núi thường trên 500 m so với mực nước biển, có đỉnh nhọn, sườn dốc. Chỗ tiếp giáp giữa núi và mặt đất bằng phẳng ở xung quanh là chân núi. Sườn núi càng dốc thì đường chân núi biểu hiện càng rõ.

Phân loại núi (căn cứ vào độ cao)

Loại núi	Độ cao tuyệt đối
Thấp	Dưới 1.000 m
Trung bình	Từ 1.000 m đến 2.000 m
Cao	Từ 2.000 m trở lên

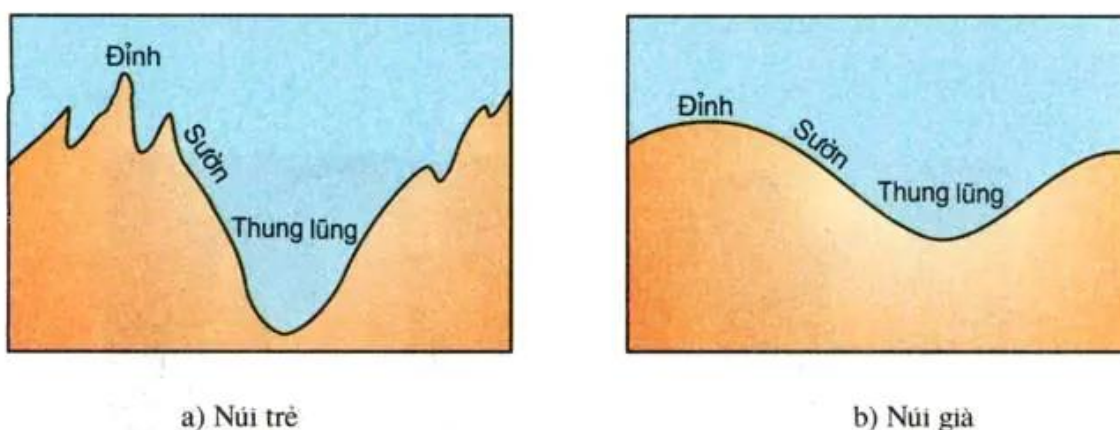
- Quan sát hình 34, hãy cho biết cách tính độ cao tuyệt đối của núi (3) khác với cách tính độ cao tương đối (1), (2) của núi như thế nào.

Hình 34. Độ cao tuyệt đối và độ cao tương đối

2. NÚI GIÀ, NÚI TRẺ

Ngoài sự phân loại núi theo độ cao, người ta còn phân biệt núi theo thời gian hình thành. Những núi đã được hình thành cách đây hàng trăm triệu năm, đã trải qua các quá trình bào mòn gọi là núi già. Những núi mới được hình thành cách đây khoảng vài chục triệu năm gọi là núi trẻ. Các núi trẻ hiện nay vẫn còn tiếp tục được nâng cao với tốc độ rất chậm (có khi chỉ vài xăngtimét trong 100 năm).

Hình 35. Sơ đồ núi già, núi trẻ

- Quan sát hình 35, cho biết : Các đỉnh núi, sườn núi và thung lũng của núi già và núi trẻ khác nhau như thế nào ?

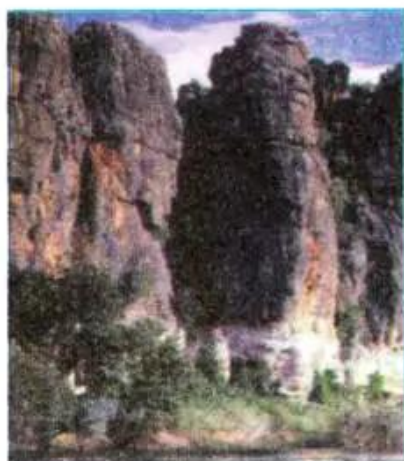

Hình 36. Núi Hi-ma-lay-a (châu Á)

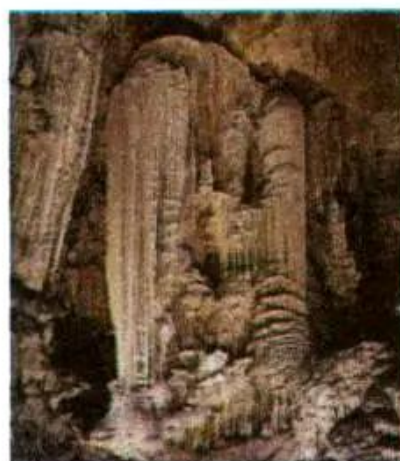
3. ĐỊA HÌNH CÁCXTƠ VÀ CÁC HANG ĐỘNG

Địa hình cácxtơ là loại địa hình đặc biệt của vùng núi đá vôi. Tên loại địa hình này bắt nguồn từ tên một vùng núi đá vôi ở vùng Các-xtơ thuộc châu Âu. Các ngọn núi ở đây thường lởm chởm, sắc nhọn. Nước mưa có thể thấm vào các kẽ, các khe, khoét mòn đá tạo thành các hang động rộng và dài trong khối núi. Ví dụ : động Phong Nha ở tỉnh Quảng Bình, động Tam Thanh ở thị xã Lạng Sơn.

Hang động thường là những cảnh đẹp tự nhiên, hấp dẫn khách du lịch. Điều làm cho họ thích thú là trong hang động thường có những khối thạch nhũ với đủ hình dạng và màu sắc.

Hình 37. Núi đá vôi

Hình 38. Hang động và thạch nhũ

- Quan sát hình 38, hãy mô tả lại những gì em nhìn thấy trong hang động.

Núi là loại địa hình nổi lên rất cao trên mặt đất, thường có độ cao trên 500 m so với mực nước biển. Núi gồm có ba bộ phận : đỉnh núi, sườn núi và chân núi.

Căn cứ vào độ cao, người ta thường chia ra : núi thấp, núi trung bình và núi cao. Người ta còn chia ra : núi già và núi trẻ - theo thời gian chúng được hình thành.

Địa hình núi đá vôi được gọi là địa hình cácxtơ. Trong vùng núi đá vôi thường có nhiều hang động đẹp, rất hấp dẫn khách du lịch.

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy nêu rõ sự khác biệt giữa cách đo độ cao tương đối và cách đo độ cao tuyệt đối.
2. Hãy trình bày sự phân loại núi theo độ cao.
3. Núi già và núi trẻ khác nhau ở những điểm nào ?
4. Địa hình núi đá vôi có những đặc điểm gì ?

BÀI ĐỌC THÊM

... Đi thuyền thăm động Phong Nha, chúng ta sẽ vô cùng kinh ngạc và thích thú trước vẻ đẹp lộng lẫy, kì ảo của nó. Dưới ánh sáng lung linh của đèn đuốc, các khối thạch nhũ hiện lên đủ hình khối, màu sắc. Có khối hình con gà, con cóc. Có khối xếp thành đốt trúc dựng đứng trên mặt nước. Lại có khối mang hình mâm xôi, cái khánh hoặc hình các tiên ông đang ngồi đánh cờ... Bàn tay tài hoa của Tạo hoá khéo tạo cho các khối thạch nhũ không những chỉ đẹp về đường nét mà còn rất huyền ảo về sắc màu, một sắc màu lóng lánh như kim cương, không bút nào lột tả hết...